

inko

informatiegevende en
kontaktleggende periodiek
van de fraters van utrecht

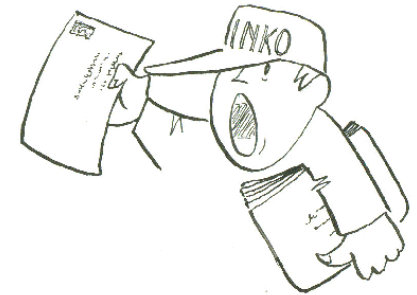

38^e jaargang

nummer 3

augustus 2015

VAN DE REDACTIETAFEL

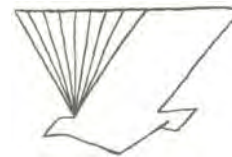

We zijn alweer toe aan het derde nummer van de lopende jaargang. Wat gaat 2015 vlug. Voor u ook, waarde lezer(es)? Je krijgt bijna geen tijd om je te vervelen! Mocht u toch nog verloren uurtjes hebben, dan geeft deze INKO-aflevering weer genoeg kans om uiteenlopende artikelen te lezen: uit het heden (Samen werken aan gemeenschap), uit een persoonlijke terugblik (60 jaar frater zijn), uit de historie (Drie stichtingen in Indonesië), uit voorzien in een levensbehoefte (naar water boren in Kenia), uit de meer beschouwende hoek (Vertrouwen), uit een leerschool van een jongere medebroeder (Toerist in eigen regio), uit de oorlogstijd (Noodziekenhuis).

Maar ook de vaste rubrieken zijn de moeite van het lezen waard: Overweging bij de Constituties; De pen doorgeven....; Vers van Theobaldus.

Kort gezegd is onze slogan “voor elck wat wils” weer volledig van toepassing.

Veel leesplezier en een goede nazomer gewenst!

Al speurende in het archief in verband met 70 jaar bevrijding, kwam ik een verhaal tegen waarover ik nooit had gehoord, n.l. dat ons huis in Borculo, de Leo Stichting, als noodziekenhuis gediend heeft..... Ik denk dat velen met mij dit met interesse zullen lezen.

Helaas weten we niet wie de auteur is. Vanwege de sfeer is het letterlijk overgenomen in de taal c.q. spelling van die jaren.

NOODZIEKENHUIS

Bovenstaande titel wekt bij ons vele droevige maar ook blijde gedachten op. Droevige om het vele leed, maar ook blijde om het vele goede dat wij mochten bewijzen aan onze opgejaagde medemensen.

Wij hebben vele droevige uren beleefd als een van onze patiënten ver van huis en haard, het aardse met het hemelse leven ruilde, maar ook vele gelukkige uren als wij oude en jonge mensen mochten helpen in hun ziekte, verlatenheid en hulpeloosheid. Het deed je hart dankbaar kloppen voor de goede God, dat je Zijn goede gaven en weldaden, Zijn troost mocht storten in hun bijna wanhopige, vertwijfelde harten. Als je zag hoe die vermoeide en verhongerde weer bij kwamen van hun ellende. Het gaf je nieuwe kracht als je bemerkte dat ze vertrouwen in je stelden, het deed je goed als je ze aan het praten kon krijgen en zij hun verdriet, leed en angst aan je vertelden. Het stelde je in staat hen gerust te stellen en onderzoekingen te doen naar hun geliefde, waar zij zich bezorgd over maakten. Als je dan met hard werken weer een man met zijn vrouw kon bij een brengen, als je weer een kind had opgespoord en weer bij de ouders bracht, dan kan ik echt niet zeggen wie de meest gelukkige waren.

Het waren ogenblikken, die je aanspoorden om je zelf niet te ontzien en alles in het werk te stellen om de verjaagde te helpen en bij te staan.

Een paar staaltjes uit de vele, die wij mochten mee maken:

We hadden een oud rimpelig moedertje van 85 jaar. Zij was alles kwijt. Dit vrouwtje ging elken dag te communie. Ze kon echter de H. Hostie moeilijk doorkrijgen, waarom ik de Rector verzocht haar direct na de H. Communie een kopje thee te mogen geven. De Rector stond dit toe. Onder het communieuitreiken maakte ik het kopje thee in orde en ging dan op de kant van haar bed zitten, nam haar in mijn arm, zo, dat haar hoofd op mijn schouder rustte en gaf haar dan de thee te drinken. Het kopje moest ik zelf in de handen houden vanwege haar beverige handen. Als zij haar thee gedronken had schudde ik haar kussen lekker op en legde haar voorzichtig neer, gaf haar nog een warme kruik aan haar voeten en dekte haar toe. De dankbare blik van het oude vrouwtje deed je dikwijls de tranen in je ogen schieten. Je kreeg zo echt het gevoel of je, je eigen oud moedertje verzorgde.

We kregen een jonge man en al pratende bemerkten we al spoedig dat hij aan geen God meer geloofde. Onze eerste gedachte was, kalm aan, laat hem eerst maar wat tot rust komen, dan komt de rest wel in orde. De volgende dagen van ons bezoek, vermeden wij godsdienstige gesprekken, tot dat hij na enige tijd ons begon te vragen hoe het mogelijk was, dat wij ons zoveel moeite gaven voor vreemde mensen. Toen was de tijd gekomen om met hem te praten over een Voorzienigheid, die overal wacht om mensen goed te doen, door andere mensen. Hij was een paar dagen stil, maar in die tijd kwam het goede dat in hem was boven en de Goede God weet de rest.

Op een zondagmorgen liep ik een beetje buiten in de frisse lucht toen er een huilende vrouw op mij afkwam en op mijn vraag wat er aan de hand was vertelde ze de volgende morgen op Duits bevel moest vertrekken. Ook de andere moeders die in ons Noodziekenhuis een kleine hadden gekregen trof het zelfde lot. Ik dacht een ogenblik na en zei haar, dat haar man even bij de andere

moedertjes moest gaan zeggen dat ze niet eerder moesten gaan voor dat ik het hun gezegd zou hebben. Ik nam mij voor de Duitsers dit succes niet te gunnen. Ik stapte des middags naar de Ambtenaar van de Gem. Dienst voor Sociale Zaken, maar kon het met hem niet voor elkaar krijgen. Ik dacht bij me zelf, er zijn nog meer wegen die naar Rome leiden en stapte welgemoed naar onze Geneesheer Directeur Dr. De Haan. Die had er ook al een zwaar hoofd in. Toen stelde ik hem voor om de volgende morgen zelf naar de wagens te gaan en de heren Duitsers aan het verstand te brengen dat de mensen die kleintjes hadden gekregen te zwak waren om reizen op open wagens te ondernemen, zeker in deze koude. Omdat ze nog niet geheel hersteld waren ook iedere dag op het Consultatie Bureau moesten komen voor onderzoek en controle. De Duitser mopperde wat maar ik liep rustig weg. Wat ik dacht kun je wel raden. Het resultaat was, dat ze allemaal met hun man en kinderen in Borculo bleven.

Bij de geboorte van een kleine was er altijd een feeststemming in het Noodziekenhuis en een beschuit met suiker bij de koffie voor alle opgejaagden.

Voorste rij: links frater Vitus Koenders en rechts frater Gerardus Legdeur (Overste) middelste rij: frater Lucas van der Linden.

Ook het personeel was één van geest om de ongelukkigen te helpen. Protestantse zusters vochten om de eer de Communietafel te mogen klaar maken en ze deden het goed.

Op Kerstmorgen zongen onze jongens op de gang van het Noodziekenhuis hun meerstemmige kerstliederen en ze deden het met volle toewijding. Op de zalen was het muisstil. Een protestantse zuster was haar aandoening niet meer meester en vloog tegen een muur op. Zij is later R.K. geworden en in onze kapel getrouwd. Wij zouden wel een boek kunnen schrijven over al onze belevenissen, maar moeten ons tot de aangehaalde beperken.

Hoe kwam het Noodziekenhuis op de Leo-Stichting?

Wij hadden allen al gehoord van de vele vluchtelingen en ook dat aanstaande moedertjes hun kleine ter wereld brachten in schuren op stroo. Wij wisten ook dat er velen bij de gelegenheid stierven, zowel moeders als kleinen. Er moest hulp geboden worden.

De Borculosen voelden dit even als wij. Er werd een vergadering belegd in de R.K. Pastorie. Van alle Gezindten waren er vertegenwoordigers. Zij zouden helpen dat stond vast, maar wat? Onze Frater Overste, Frater Gerardus was ook op de vergadering en het Leogesticht werd uitverkoren om de arme vluchtelingen te herbergen. Wat voor de Duitsers niet kon (want die wilden ook al beslag leggen op ons huis) kon voor de vluchtelingen wel. Het Hoofdgebouw was in een ommezien bewoonbaar, wel primitief maar de vluchtelingen hadden een dak boven hun hoofd. De houten kribben van de Gemeente werden geplaatst maar door ons voortdurende aanhouden spoedig vervangen door echte ziekenhuisledikanten. Wiegen werden met toebehoren afgestaan door Borculose moeders en wel 8 stuks.

Afdeling Sociale Zaken gaf altijd een gewillig oor aan onze verzoeken en menigmaal was de Directeur van die afdeling ondanks Duits verbod des avonds nog laat op de Leo-Stichting voor besprekingen. De distributie was het een echt genot als ze onze oudjes en zieken wat extra's en meer konden bezorgen. Kapelaan Jongerius en Dominee Uitenthuis en zijn vrouw kwamen

elken avond de zieken en ouden van dagen bezoeken. Er was een heerlijke samenwerking tussen allen. Dominee Uitenthuis schreef dan ook in het Gedenkschrift “Ons Noodziekenhuis” eerlijk en oprecht: “Wie zou deze tijd meer goed gedaan hebben, ons die hulp boden of de vluchtelingen die hulp ontvingen.”

Dit is zeker dat wij allen de goede God dankbaar waren Zijn instrument te mogen zijn, om Zijn goede gaven te mogen uitdelen.

Enkele cijfers

Met het Noodziekenhuis werd begonnen op 1 November 1944.

Het aantal verpleegdagen was 14.861.

Er werden 118 mannelijke patiënten opgenomen, 111 vrouwelijke patiënten en 25 kinderen.

Er werden 11 meisjes geboren, 8 jongens en 1 kindje werd dood geboren.

Er zijn 7 vrouwen overleden, 9 mannen en 2 kinderen.

Van de patiënten waren er 183 R.K.; 2 Israëliërs en 69 van andere Gezindten. Zij kwamen uit allerlei plaatsen.

Voor de medische verzorging waren er drie artsen (Walter, de Haan en Bastiaans) plus 27 verpleegsters, 8 heren (broeders??) en 2 fraters ter assistentie (Lucas en Vitus).

De geestelijke verzorging was in handen van Kapelaan Jongerius, Ds. Uitenthuis, Ds. Broek-Roelofs en dhr. Bertelink.

De Algemene Leiding berustte bij Zuster Janssen.

Op 1 Augustus 1945 hebben de zusters het Noodziekenhuis verlaten.

De twee nog overgebleven zieken zijn naar Enschede gebracht.

Zeist, 19 mei 2015

Leo Ruitenbergh

ONS LEVEN BERUST OP DE MYSTERIES VAN MENSWORDING EN OPSTANDING

“Voortdurende vernieuwing van leven vraagt, dat wij dagelijks tijd reserveren voor gemeenschappelijke bezinning, gebed. en viering. Wij komen bijeen als geloofsgemeenschap, we delen in elkaars geloofsleven en leggen samen getuigenis af van geloof in de ene Heer”. Constituties no. 60.

Kerstmis en Pasen zijn – deftig gezegd – de paradigma’s van ons leven. Wij stappen met vallen en opstaan mee in de beweging van de menswording, het mens worden naar Gods beeld en gelijkenis. Er zijn dagen dat wij zijn afgeweken van dat beeld. Hoe meer wij ernaar terugkeren en helemaal onszelf worden, hoe meer we God loven. “De glorie van God is de levende mens”, hield de kerkvader Ireneüs van Lyon ons reeds voor. Een proces dat nooit af is. De woestijnvaders merkten al op dat we elke dag kunnen herbeginnen. Altijd weer is daar ons ego, onze ergernissen. Altijd weer kunnen we de ballast van ons afgooien om op te staan. Menswording en opstanding zijn de kernopdrachten van ons leven.

Zonde is tegenwerken of weigeren van groei. Uiteraard is er terugval, wijken we af of mislukken we, maar altijd kunnen we trachten her te beginnen, terug te keren, vooruit te gaan, in het dierbare besef dat God bij ons is. God is mens geworden dus niets menselijks is Hem vreemd. Hij weet hoe onrustig ons hart kan zijn of wat tandpijn is en daarom kunnen wij met Hem op weg gaan. Die weg loopt langs afwijzing, teleurstelling en dood, maar we weten dat we dat als we ons aan die God vastklampen er opwekking en verrijzenis is. Met Hem maken wij de tocht uit

onzelf om naar het Beloofde Land te gaan. De Bijbel staat vol met verhalen daarover die we op ons leven kunnen leggen.

De samenleving laat niet toe dat we vallen. We mogen alleen opstaan en perfect zijn. Waar zijn de oefenplaatsen waar het toegestaan is te vallen? De christelijke traditie laat dat toe en kent die ankerpunten van Kerstmis en Pasen: een boodschap voor de samenleving. Leven is niet alleen uitblinken. Er is ook veel vallen en proberen. Wie dat ontkent creëert stress. Dat we ons geen illusies maken, in het religieuze leven lopen geen heiligen rond. We zijn allen gekwetste mensen. Het is zeker niet de bedoeling dat we iedereen even graag zien, wel dat we iedereen het leven gunnen. Je mag zijn wie je bent, we kunnen elkaar in de ogen kijken en blij zijn dat je er bent.

Als religieuzen koesteren we geen illusies, we kijken het voorbije leven en het komende einde recht in de ogen. Een open blik op kerk en samenleving en zonder taboes. Stap voor stap proberen wij in het reine te komen met verleden en toekomst, met de storm van gevoelens en gedachten die ons kunnen overvallen, met de fouten die we hebben gemaakt, met het verdriet dat anderen ons en wij de anderen hebben berokkend. Schoon schip maken en je niet verliezen in je onvolmaaktheid en die van anderen. Loslaten van zaken die ons afhouden van wat belangrijk is, gelukkig proberen te worden met wat er is en niet steeds piekeren over wat niet is. Leven in verwondering over het goede dat ons is gegeven en wij ontvingen. Zo kan het zijn dat in ons nabije eindige leven ons leven nauwelijks grote woorden kent, zonder sentimentaliteit of zelfbeklag, maar een durven leven dat doordrenkt is van herinneringen, dankbare berusting, terechte trots en het besef van eigen nietigheid. Religieuzen zijn en blijven vrijgesteld voor deze dimensie in het leven. Oefenplaats voor menselijk en broederlijk leven in een flitsende wereld. Waakvlam zijn in een soms donkere tijd! Dicht bij mensen, samen sterk en zwak!

*Voorhout, 24-05-2015
Drs. Alfons Kroese o.c.d.*

Diamanten kloosterjubileum **Frater Henk Huirne**

“IK BEN NOG STEEDS DANKBAAR EN BLIJ DAT IK HEB BESLOTEN OM FRATER TE WORDEN EN GEEN BOER!”

Op 1 augustus a.s. is het zestig jaar geleden dat Henk Huirne zijn inkleddingsfeest vierde bij de Fraters van Utrecht. Over enkele weken is dus zijn Diamanten Kloosterjubileum. Een jubileum dat zowel in familiekring als met medebroeders gevierd zal worden; gezellige feesten waarbij traditiegetrouw anekdotes van toen weer boven komen en herinneringen worden opgehaald. Een artikel in Inko over de jubilaris is daarvan al een kleine voorbode!

Henk was 19 jaar toen hij in 1955 aan zijn frater-leven begon. Als jonge frater werkte Henk in Zeist, daarna studeerde en werkte hij in Utrecht; hij was overste in Borculo en in Arnhem, lid van het provinciaal bestuur Nederland en vier jaar Provinciaal Overste. Sinds maart 2010 is Henk overste van het Fraterhuis St.-Jozef in De Bilt. En bij deze opsomming mag niet ontbreken dat hij naast zijn functies binnen de congregatie een eigen praktijk Psychotherapie oprichtte.

Er zijn dus genoeg redenen om een afspraak te maken voor een interview en hem te vragen ons iets te vertellen over zijn jeugd, over zijn studie en werk als psychotherapeut, en over zijn intenties bij het vervullen van de verschillende functies die hij had.

“Ja hoor daar wil ik best aan meedoen”, zegt Henk. “Een jubileum is toch altijd wel een moment om terug te kijken en gebeurtenissen in je leven de revue te laten passeren. Er zijn veel periodes waar ik met een goed gevoel aan terugdenk; dingen die me hebben gevormd tot wie ik ben en wie ik wil zijn. Ik ben opgegroeid op de boerderij en ik ben nog steeds dankbaar en blij dat ik heb besloten om frater te worden en geen boer!”

Groot katholiek gezin

Met de opmerking van Henk dat hij geen boer wilde worden, komen meteen de herinneringen aan zijn jeugd boven en we laten hem graag daarover vertellen:

“Ik ben geboren in Lievelede bij Lichtenvoorde. We hadden een groot katholiek gezin met tien kinderen, acht jongens en twee meisjes. Ik zit zo’n beetje in het midden van de tien. Toen ik negen maanden oud was, hebben mijn ouders een boerderij gekocht in Beltrum. Dat was toen nog een zelfstandig dorp in de omgeving van Ruurlo/Borculo. Nu zijn alle gemeenten samengevoegd tot één grote gemeente Berkelland. Wij woonden dus in Beltrum en gingen daar naar de kerk en naar school. En na school hielpen alle kinderen mee op de boerderij. Het was een vrij groot boerenbedrijf van zo’n tien hectare grond met landbouw en veeteelt. Aanvankelijk was het de bedoeling dat ik boer zou worden, de opvolger van mijn vader. Mijn ouders zorgden er voor dat ze niet met kinderen zonder werk bleven zitten, dus werd voor ieder kind min of meer een beroep of vak gekozen. Zodoende hadden ze bedacht dat ik een goeie zou zijn om het boerenbedrijf voort te zetten. Zo is het gegaan.”

Kennismaken met de fraters in Borculo

“Na de lagere school ben ik, na een jaartje ULO, naar de Lagere Landbouwschool gegaan. En natuurlijk altijd meehelpen op de boerderij. Totdat ik op een gegeven moment merkte dat ik eigenlijk die boerderij niet wilde hebben. Het trok me helemaal niet aan om mijn hele leven op een boerderij te werken. Ik was inmiddels oud genoeg om verder te kijken. En bij dat verder kijken kwam onder andere de kennismaking met de fraters in Borculo. Ik heb nooit op een fraterschool gezeten maar ik wist van het bestaan van de fraters doordat er langs onze boerderij dikwijls fraters met groepen jongens van de Leo Stichting wandelden. De Leo Stichting was zo’n vier tot vijf kilometer bij ons vandaan. Later wist ik wat meer van de Leo Stichting omdat ik er vanuit mijn boerenwerk naar toe ging omdat een van onze varkens gedekt moest worden. Ik moest dan lopend met het varken naar de Leo Stichting. Een pokkenwerk hoor want dat varken wilde niet, die moest je echt vooruit drijven. Maar goed, ik leerde door die bezoeken niet alleen wat de Leo Stichting was, maar ik zag ook goed wat het leven en werken van fraters inhield. En dat bleef in mijn gedachten. Enerzijds had ik het gevoel dat je als frater iets bent en ergens bij hoort en anderzijds zag ik in het werk van de fraters iets dat ik ook wilde. Ik ontdekte bij mezelf een soort verlangen om werk te doen waarmee je mensen kunt helpen.”

“De kennismaking met de Leo Stichting is mede de drijfveer geweest dat ik thuis heb verteld dat ik wilde stoppen met de landbouwschool omdat ik geen boer wilde worden, maar dat ik wilde proberen om frater te worden. Ik was toen 18 jaar. Na mijn mededeling hebben mijn ouders de pastoor van onze kerk benaderd en deze heeft mij aangemeld bij de overste van de Leo Stichting. Daarna is het allemaal vrij snel gegaan, want binnen een paar dagen stond de Algemeen Overste frater Albertus bij ons op de boerderij. We hebben een gesprek gehad en ik ben toen meteen aangenomen. Dat was december 1954.”

't heurt d'r bie

“Ik ben nooit meer naar de landbouwschool geweest, want ik werd nog diezelfde maand verwacht in het postulaat in Zeist. Met de trein hebben mijn ouders mij vanuit Beltrum naar Zeist gebracht en onderweg heeft mijn vader enkele woorden tegen me gezegd die ik altijd heb onthouden. Hij zei: Henk, jongen, je begint nu aan een nieuwe fase in je leven en af en toe zul je denken: wat is dit, waar ben ik mee bezig? Onthoud dan mijn advies: 't heurt d'r bie, 't is niks, 't heurt d'r bie.”

Ik heb zeker die eerste periode vaak teruggedacht aan de woorden van mijn vader. En in vreemde situaties heeft het best geholpen. We komen er wel overheen dacht ik dan, 't heurt d'r bie.”

29 jaren werken en studeren in Utrecht

“Na korte tijd in Zeist, ben ik naar het noviciaat in Utrecht gegaan, daarna heb ik weer een jaartje in Zeist gewerkt en vanaf 1957 tot 1986 heb ik in Utrecht gewerkt en gestudeerd. De eerste jaren kwam ik te werken als administrateur bij de Uitgeverij van het Sint Gregoriushuis. Naast mijn werk heb ik in die jaren veel gestudeerd. Eerst diploma's gehaald van de Handelsavondschoon, Boekhouden en Moderne Bedrijfsadministratie. En toen ik dat allemaal had ben ik gaan studeren aan de Sociale Academie. Het oppakken van die studie kwam eigenlijk omdat ik mij wilde bekwamen in het omgaan met problemen die ik tegenkwam in het jeugdwerk. In onze vrije tijd waren we namelijk allemaal actief in het jeugdwerk. Ik kwam terecht bij het Jeugdwerk Utrecht-Ahoy, aanvankelijk als medewerker en na enkele jaren werd ik teamleider. Hierdoor kreeg ik te maken met vragen waar de jongelui mee zaten. Ik ben toen begonnen met de Urgentieopleiding aan de Sociale Academie Aemstelhorn in Amsterdam.”

Nieuwe richting, nieuwe baan

“Studie en werken met mensen die hulp nodig hebben, heb ik altijd gewild. Door de studie kreeg ik daar meer kennis van en ik ben toen gaan solliciteren naar een functie in die richting. Dat lukte niet

zo snel want er was in die tijd een vacaturestop bij maatschappelijke organisaties. Op zekere dag kreeg ik een aanbod om te gaan werken bij het Katholiek Bureau voor Huwelijksaangelegenheden in Utrecht. Mijn eerste vraag was toen: jullie zoeken een medewerker bij een bureau voor huwelijksproblemen en je vraagt dat aan een celibetair. Hoe moet ik dat rijmen? Ik heb toen een gesprek gehad over de inhoud van het werk en daaruit begreep ik dat het precies was wat ik zocht. Het was in het algemeen de bedoeling om mensen te helpen met hun problemen. Dus ik heb de baan geaccepteerd. De naam van het bureau is later veranderd in Katholiek Bureau voor Levens- en Gezinsvragen. Die naam gaf beter aan waar men voor stond. Begin januari 1973 ben ik aan mijn nieuwe baan begonnen, aanvankelijk als maatschappelijk medewerker en na acht maanden werd ik benoemd tot bureauleider.”

Een half jaar therapie in Amerika

Op mijn vraag aan Henk hoe hij mensen kon helpen die bij hem kwamen met vragen over huwelijks- en gezinsproblemen, antwoordt hij: “Je hebt gelijk als je stelt dat ik als frater nooit te maken heb gehad met dat soort problemen, maar in feite hoeft dat geen belemmering te zijn om je in mensen en hun problemen te verplaatsen. Ik weet bijvoorbeeld dat ik goed naar mensen kan luisteren, ik heb begrip voor hun problemen en dan kunnen we samen naar een oplossing werken. Natuurlijk heeft mijn opleiding daar bij geholpen, maar ik heb ook veel profijt gehad van de tijd dat ik in Amerika was. In 1976 ben ik een half jaar voor therapieën in Amerika geweest. Met de voorbereiding van die reis ben ik een klein jaar bezig geweest. Dat kwam zo.”

“Ik had een nieuwe baan, had wel enige ervaring maar ik vond het zelf nog niet voldoende. Ik zocht naar meer bagage om mijn werk te doen. Mijn streven is altijd geweest: als je een werk wilt gaan doen, dan moet je daar goed in zijn, dus je moet een goede opleiding hebben gehad en altijd zorgen door bijscholing goed te blijven. Nadat ik een cursus gezinstherapie had gevolgd bij een gerenommeerd psychiater die contacten had in Amerika,

heb ik hem gevraagd ‘zijn kanalen’ te gebruiken om mij te helpen aan een stageplaats in Amerika. Hij heeft daarvoor een brief geschreven en mij adressen van organisaties en instituten gegeven. Ik heb toen zelf de brieven naar de instanties verstuurd en dat heeft geresulteerd in positieve reacties van vijf instituten. Ik mocht dus komen. Toen ik het positieve nieuws op mijn werk vertelde, kreeg ik meteen toestemming om met doorbetaling van salaris de reis te maken, en ook het congregatiebestuur stond zeer positief tegenover de plannen en verleende alle medewerking om een half jaar weg te gaan.”

“In Amerika heb ik bij vijf instituten therapieën, cursussen en workshops gevolgd. In het algemeen waren de therapieën gericht op mensen met relatie- en/of gezinsproblemen. Ik mocht deze therapieën volgen en dat was heel leerzaam. Meestal waren het bijeenkomsten waar zowel mensen met problemen als de helpers aanwezig waren. Op die manier heb ik heel goed kunnen meemaken welke aanpak en therapie werd gekozen om de mensen bij te staan om hun problemen op te lossen.”

Boekje: ‘Waar rook is moet vuur zijn’

De maanden dat Henk in Amerika was, hield hij een dagboek bij, dat hij – terug in Nederland – heeft uitgewerkt tot een interessant boekje dat hij de titel gaf: ‘Waar rook is moet vuur zijn’. Door van dag tot dag te beschrijven wat hij deed en leerde, is het tevens een duidelijke verantwoording geworden naar zijn werkgever en het congregatiebestuur. In het boekje vertelt hij niet alleen over de cursussen die hij volgde en de instituten waar hij verbleef, maar erg boeiend is vooral de wijze waarop hij zijn persoonlijke ervaringen en zijn gevoel beschrijft. Het is daarom echt een dagboek!

Ommezwaai van Utrecht naar Borculo

Het is 1986 als er voor Henk nieuwe uitdagingen aan de horizon verschijnen.

Henk vertelt daarover: “Ik woonde en werkte zo’n 29 jaren in Utrecht, ik had een mooie baan en geen duidelijke ambities. Ik had nooit aan veranderingen gedacht totdat Algemeen Overste frater Camillus op zekere dag naar me toe kwam en zei: we denken er aan om jou overste te maken van de gemeente Borculo. Wat vind je daarvan? Ik was even stil En toen frater Camillus ‘ja’ zei op mijn vraag of hij dacht dat ik die taak aankon, heb ik in hetzelfde gesprek gezegd: het is jammer om hier weg te gaan, maar ik ben zoveel dank verschuldigd aan de congregatie dat ik bereid ben deze nieuwe taak op me te nemen.”

“Ik heb toen een aantal maanden genomen om al mijn activiteiten in Utrecht af te bouwen. Dat was allereerst natuurlijk afscheid nemen van mijn werk en het afronden van therapieën waarvoor ik veel afspraken had met mensen. Met al die mensen had ik een goede band en het was niet makkelijk om hen vaarwel te zeggen.”

Stadhouderslaan

“Heel belangrijk voor mij was ook het afscheid nemen van mijn medebroeders van de gemeente Stadhouderslaan. Ik vond het heel vervelend om hen in de steek te laten. De tijd dat ik daar woonde is een bijzondere periode geweest in mijn leven. We waren een kleine hechte groep die in 1969 met acht mensen een nieuwe kleine gemeente startte. Een belangrijke reden daarvan was dat we de gemeente aan de Herenstraat te massaal vonden. We voelden ons verloren in die grote gemeente van tachtig medebroeders. In zo’n grote groep vervreemdt je van elkaar en wij wilden juist een goede groepsbinding, een gemeente van mensen die ‘iets’ met elkaar hebben. Onze intentie was om met elkaar iets nieuws op te zetten waarbij het vooral ging om vernieuwing en verdieping van het religieuze leven. Met elkaar hebben we zeventien hele goede jaren gehad. Begin tachtiger jaren is de groep van acht langzaam afgebrokkeld. Om verschillende redenen vertrokken medebroeders naar elders en toen ik in 1986 naar Borculo zou gaan, waren we nog met ons vieren. Wim Jansen

besloot naar Arnhem te gaan, Frits Stevens en Peter van Iersel gingen naar de Croeselaan en toen is de Stadhouderslaan opgeheven.”

Nieuwe taak, ook nieuwe mogelijkheden

Henk vertelt, dat het afscheid nemen in Utrecht hem ook energie gaf om in gedachten al bezig te zijn met plannen om zijn verplaatsing naar Borculo in te vullen. Henk: “Ik realiseerde me dat er een nieuwe taak als overste voor me lag, maar ik wist ook dat deze verhuizing nieuwe mogelijkheden bood om mijn werk als psychotherapeut voort te zetten. In Utrecht was ik bureauhoofd en ik had een werkgever, maar als gediplomeerd en erkend psychotherapeut kon ik in Borculo zelf een eigen praktijk starten. Dat zag ik wel zitten. Ik was weliswaar benoemd tot overste van de gemeente maar de groep bestond uit volwassen medebroeders die allemaal hun eigen werk en activiteiten hadden. Ik had ook helemaal geen behoefte om alsmat overste te spelen. Dat hoefde niet. Ik was altijd bereikbaar voor hen die me nodig hadden. En daarnaast kon ik mijn eigen activiteiten uitvoeren.”

Eigen praktijk psychotherapie

“Kort na de verhuizing naar Borculo ben ik begonnen met de oprichting van mijn eigen Praktijk Psychotherapie. Zo iets ontwikkelt zich vanzelf. Ik heb eerst contact gezocht met huisartsen in de omgeving en met instellingen op gebied van levens- en gezinsvragen. Ik had enige ervaring om te weten hoe je zo’n bureau opzet. Je hoeft niet meteen een volle praktijk te hebben. Dat gaat geleidelijk aan. Het mag best groeien. Dan krijg je naam en mensen weten je te vinden. Zo ging het ook.”

“Ik ben negen jaar in Borculo geweest. Het was een mooie en actieve tijd. Ik heb er heel veel kunnen doen. Ik was overste, ik was actief in mijn praktijk, en daarnaast heb ik een aantal bestuursfuncties gehad op de Leo Stichting en het Verzorgingshuis

Hassinkhof in Beltrum. Dat alles was heel goed te combineren. Ik had het naar m’n zin en de jaren vlogen om.”

Naar Arnhem

Het jaar 1995 naderde en de kalender wees uit dat de maximumtijd om negen jaar overste van één gemeente te zijn er bijna op zat voor Henk.

“Natuurlijk was ik daar al een tijdje mee bezig”, vertelt Henk “en hoewel ik aan het bestuur te kennen had gegeven dat ik graag in Borculo wilde blijven en de wens had voorgelegd om mij niet opnieuw overste te maken, kwam toch het verzoek van het bestuur of ik overste wilde worden van de gemeente Sint Eusebiushuis in Arnhem. En zo kwam het moment dat ik in Borculo weer ging afbouwen om in Arnhem opnieuw te beginnen. Ik heb toen mijn praktijk gesloten en tegen de mensen gezegd: als jullie met mij verder willen dan moeten jullie naar Arnhem komen want daar begin ik opnieuw.”

Henk is veertien jaar in Arnhem geweest. In die tijd was hij zeven jaar overste van het Eusebiushuis, vier jaar lid van het Provinciaal Bestuur en daarna van 2002 tot 2006 Provinciaal Overste.

Op mijn vraag of het moeilijk was om na Borculo weer opnieuw te beginnen, antwoordt hij: “De begintijd in Arnhem was in feite goed te vergelijken met mijn activiteiten in Borculo. Ik had al voldoende ervaring met het opzetten van een eigen praktijk. Dus dat ging goed. En ook in Arnhem bestond de gemeente uit volwassen en zelfstandige medebroeders. Iedereen ging zo z’n eigen gang en als overste was ik er wel, maar ze hadden mij weinig nodig. Ik had voldoende tijd om aan mijn werk als therapeut te besteden. Ik heb mijn bureau nooit hoeven sluiten vanwege tijdgebrek. Toen ik in 1998 lid werd van het Provinciaal Bestuur kon alles gewoon doorgaan en ook in de periode dat ik Provinciaal Overste was kon ik mijn cliënten de hulp bieden die ze van mij verwachtten.”

Arnhem sluiten en verhuizen naar De Bilt

“Alles ging dus goed. Iedereen was actief en we hadden een fijne groep met elkaar. Die goede band met elkaar hebben we vooral ervaren toen we in 2008 bezoek kregen van het provinciaal bestuur die ons de vraag voorlegde hoe we erover dachten om Arnhem te sluiten en te gaan verhuizen naar het St.-Jozefhuis in De Bilt. Er was leegstand in De Bilt en aanvulling van medebroeders uit Arnhem zou heel wenselijk zijn. Niet alleen om de leegstand op te vullen maar ook omdat de komst van een nieuwe groep de leefbaarheid van de hele gemeenschap ten goede zou komen. Met nadruk stelde het bestuur dat het de bedoeling was dat ieder-voor-zich over de vraag zou nadenken en een keus maken.”

“Het was een lastige vraag die ons werd voorgelegd. We hebben er samen veel over gepraat en ieder apart heeft er over nagedacht. En toen het bestuur na enkele weken terugkwam om een antwoord te horen, hebben we samen gezegd: ‘Het is niet gemakkelijk om hier weg te gaan maar we geven voorrang aan de wens van het bestuur en we stemmen in met het voorstel om Arnhem te sluiten en naar De Bilt te vertrekken. Maar..... geef ons de tijd om onze activiteiten hier af te bouwen want we kunnen bijvoorbeeld onze kapelgasten niet zo maar op straat zetten.’”

Henk vertelt: “We waren met elf mensen en we hebben toen met elkaar een heel belangrijke beslissing genomen. Ik vind het nog steeds heel knap dat we met alle bewoners van het Sint Eusebiushuis unaniem die beslissing hebben genomen. Het is en blijft een bewijs van saamhorigheid en gemeenschapsgevoel.”

“We hebben toen allemaal de tijd genomen om onze activiteiten in Arnhem te beëindigen en afscheid te nemen van onder andere de kapelgasten die elke zondag bij ons in de kapel kwamen en waarmee we een bijzondere band hadden. In september 2009 is Arnhem gesloten en zijn we naar De Bilt vertrokken.”

Heel andere cultuur

“Het is inmiddels al weer zes jaar geleden dat we onze intrek hebben genomen in het St.-Jozefhuis en voor al in het begin was het voor ons wennen aan een heel andere cultuur. Ieder van ons had in Arnhem zijn eigen contacten en bezigheden buiten de gemeenschap, en voordat we weggingen hebben we ons dan ook de vraag gesteld: wat wordt er in De Bilt van ons verlangd, wat kunnen we daar doen en vooral wat kunnen wij in deze gemeenschap voor elkaar betekenen? Nu zijn we gewend en zijn we hier ‘thuis’; we weten dat we juist hier heel veel voor elkaar kunnen betekenen.”

“Sinds ik in 2010 tot overste ben benoemd, heb ik veel contacten met de bewoners en kan ik zeggen dat ons leven hier voor allemaal een taak inhoudt. Een gemeenschap met een groot aantal mensen van boven de tachtig jaar vereist van ons allemaal aanpassing. Door de leeftijd en ouderdom om ons heen raken we in een proces waarin we elkaar niet meer verstaan. Wij hebben geen ervaring om te leven in een oudere gemeenschap. We worden ouder en het overvalt ons. Een medebroeder wordt op een bepaald moment een patiënt. Dat kun je niemand kwalijk nemen. We maken een heel ander proces door dan we in onze actieve fraterleven gewend waren.”

Een hand op hun schouder

“Kijk, toen ik overste was in Borculo en Arnhem, kon ik gewoon weggaan; het redde zich allemaal vanzelf wel. Hier merk ik dat mensen mij op een heel andere manier nodig hebben. Een hand op hun schouder of gewoon even de vraag of iemand goed geslapen heeft. Elke morgen ga ik naar de huiskamer en begroet de mensen. Ik heb hier toch meer een taak van overste met een luisterend oor en belangstelling voor hun welzijn. Maar niet alleen ik heb die taak. Wij staan als gemeenschap voor een zware opgave. We mogen elkaar niet kwalijk nemen dat we met dingen geconfronteerd worden waar we geen ervaring mee hebben. Ieder van ons wordt elke dag een dagje ouder, maar we staan er niet bij stil, totdat..... Je moet soms slikken als we zien hoe mensen om ons heen ziek worden,

soms aftakelen, ontluisteren. Het is zo belangrijk dat we daar begrip voor hebben en dat we het een plek kunnen geven.”

Ouder worden is een proces

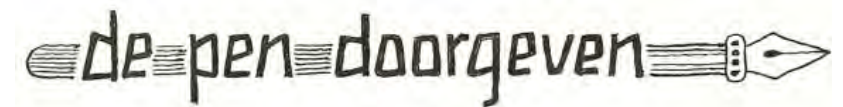
“Ouder worden is een proces dat we beslist niet alleen in De Bilt meemaken. Het is overal om ons heen. Bij onszelf, in eigen familie- en vriendenkring komen we het tegen. En als we dan elkaar weten vast te houden en weten te dragen, dan zijn we bezig zoals Paus Franciscus het bedoelt: Heb aandacht en begrip voor de ander; sta klaar als iemand je nodig heeft; laten we bewogen blijven met elkaar!”

“Bij dit alles moet ik zeggen dat het proces van ouder worden soms moeilijk is, maar ik weet ook dat de gevoelens van onze mensen ten opzicht van medebroeders heel diep en zuiver zijn. Als het er op aankomt zijn we er voor de ander. Dat is nooit anders geweest. En als we zien wat ouder worden met mensen kan doen, dan zijn we ontroerd. Dan is er vaak stil verdriet. Maar zeker ook stille waardering. Dat denk ik niet alleen, maar dat voel ik.

Ik durf daarom te zeggen dat we een ongelooflijk fijne gemeenschap zijn!

“Alles wat ik hier zie en meemaak als overste heeft mij onnoemlijk gerijpt. We voeden elkaar en we worstelen ook met elkaar. Het één hoort bij het ander. Het valt me op dat er bij het overlijden van medebroeders gehuild wordt. Het afscheid doet zeer. Maar er is ook vreugde, waardering. Dat merk ik bijvoorbeeld als er mensen van buiten bij ons komen wonen. Als ik dan zie hoe vriendelijk men de nieuwe mensen benadert. Dat is geweldig! Ze worden met open armen ontvangen. Alles wat met gastvrijheid te maken heeft, wordt toegejuicht. Daarom is deze gemeenschap ook heel rijk. Wij zijn er: met aandacht en liefde voor elkaar en voor de ander.”

Petra de Landmeter

Allereerst wil ik mijn collega Erik bedanken voor het doorgeven van de pen.

Ik zal mij eerst even voorstellen.

Ik ben Martine Geerlings.

Ik ben 44 jaar oud en getrouwd met Nico en woon in Ede.

Samen hebben wij twee zoons.

Mijn hobby's zijn: schilderen, edelstenen en kristallen.

Rond mijn 40ste levensjaar begon zelfreflectie een belangrijke plaats in mijn leven in te nemen. Dit was voor mij belangrijk om te kunnen groeien en om mijn hart te volgen.

Ik ging op zoek naar wat mij echt bezielt.

Door stil te durven zijn, te luisteren naar wat mijn hart mij ingeeft, ontdekte ik wat mij werkelijk bezighoudt en inspireert.

Ik ben sinds Januari 2015 werkzaam als verzorgende bij St.-Jozef. Mijn hoogsensitiviteit en intuïtieve waarneming gebruik ik als kwaliteit om op een liefdevolle manier contact te maken met de mensen om mijn heen.

Voor mij is de zorg waarachtig Liefdewerk.

Vol respect en waardering voor het unieke in de mens.

'Leven vanuit het hart' is voor mij belangrijk en betekent voor mij dat je kunt zijn zoals je bedoelt bent met al je talenten.

Via het hart kan je de sterke kracht aanboren die we bezitten: de kracht van de Universele Liefde.

En hier diep van binnen, vanuit deze plek zijn wij allen een.

Steen der Liefde

De roze kleur van rozenkwarts correspondeert met de kleur van het hart; reden waarom het kristal soms wel 'steen der liefde' wordt genoemd. Rozenkwarts staat voor onvoorwaardelijke liefde, maar ook voor schoonheid, sereniteit en rust

Martine Geerlings, juni 2015

Hierbij geef ik graag de pen door aan mijn collega Pietriënne Bikker.

IN HET HEDEN LIGT HET VERLEDEN IN HET NU WAT WORDEN ZAL

Het verleden

Meer dan 30 jaar geleden vroegen Leonard Oloo en schrijver van dit verhaal namens het Development Office van het bisdom Kisii, Kenia aan Misereor in Aken om een wateringenieur uit te zenden naar Zuid Nyanza, West Kenia.

In dit gebied wonen mensen van de Luo-stam en werd in 1961 door de Fraters van Utrecht de Sint Josef Rapogi Secondary School gesticht. De eerste 40 leerlingen van Rapogi volgden hun eerste leerjaar jaar bij de Fraters van Tilburg in Mosocho in Kisii District en begonnen hun tweede jaar in Rapogi. Onder die eerste groep leerlingen bevindt zich dan Leonard Oloo, de latere development coördinator.

Waarom onze vraag aan Misereor

Het aantal mensen dat rond 1985 aan cholera leed en vaak stierf door uitdroging nam schrikbarend toe. Bij cholera raken mensen alle vloeistof uit hun lichaam kwijt. De fraters van Rapogi met rijbewijs, toen George Sminck en Paul Steverink, reden af en aan om cholera-patiënten van het Health Centre van de zusters van Rapogi naar het Omboziekenhuis in Migori te vervoeren. De zusters hadden geen vloeistof voor drips, maar Ombo wel. Na iedere rit werd de auto gedesinfecteerd met lysol.

Christian Pabel

Cholera wordt veroorzaakt door het drinken van water besmet met choleracysts. Wij vroegen aan Misereor: Hoe help je de Luo bevolking aan schoon drinkwater? Misereor nam contact op met haar wateringenieur Christian Pabel, expert in het beschermen van bronnen, graven van putten en boren van boorgaten naar diep water. Zijn fascinerende specialiteit was het opsporen van diepe ondergrondse wateraders die elkaar kruisen, en om naar

dit water te boren en naar boven te pompen, want op die plekken zit veel water. Zijn bezoek heeft verregaande positieve invloed gehad op de toegang tot drinkwater in heel South Nyanza tot op de dag van vandaag.

Les in schei- en natuurkunde

Aangezien Christian Pabel in ons huis logeerde in Rapogi had hij alle gelegenheid mij uit te leggen hoe hij diepe, elkaar kruisende, wateraders kon opsporen. Ik was hyper geïnteresseerd ook al omdat ik schei- en natuurkundeles gaf. Zijn uitleg is als volgt: Ons bloed bestaat onder meer uit rode bloedlichaampjes die hemoglobine bevatten. In hemoglobine zitten ijzeratomen. Een ijzeratoom heeft 2 elektronen in de buitenste schil. Zuurstof uit de longen in het bloed heeft 6 elektronen in de buitenste schil. Er is een tendens om het ideale aantal van 8 elektronen in de buitenste schil te bereiken. Daarom verbindt ijzer met 2 elektronen zich in een losse verbinding met zuurstof met 6 elektronen om het ideaal van 8 elektronen te bereiken als in ijzer oxide (FeO). De functie van ijzer in hemoglobine is om zuurstof uit de longen naar alle delen van ons lichaam te brengen. Zuurstof bevrijdt zich uit de losse verbinding in ijzeroxide en oxideert met glucose in het bloed om in het lichaam energie te produceren. Daarbij worden water (transpiratie) en koolzuur als afvalstoffen afgevoerd. De hemoglobine met ijzer gaat daarna weer nieuwe zuurstof halen.

Hoe vindt Christian Pabel ondergronds water?

De twee elektronen in de buitenste schil van de ijzer atomen verbinden zich niet allemaal met de 6 elektronen van zuurstof in de buitenste schil om 8 elektronen in FeO te vormen. Het stromende bloed kan ook die 2 elektronen van ijzer afknokken en ze vrij laten stromen in de bloedbaan. En nu komt het: die losse elektronen zoeken vrije ijzeratomen in de hemoglobine en gaan er omheen cirkelen. Als elektronen(elektriciteit) om ijzer heen gaan cirkelen krijg je een solenoïde om ijzer en ontstaat er

Elektromagnetisme: noordpolen en zuidpolen. Dat gebeurt in Christian Pabel. Zijn armen worden één grote Elektromagneet.

Kenia

In Kenia zijn alle niet-geasfalteerde wegen bruin vanwege de aanwezigheid van verroest ijzer. Het percentage ijzer is te laag om te mijnen. In de aardbodem van Kenia zit ook ijzer. Als een ondergrondse waterader tegen het ijzer in de aardbodem botst, worden de 2 elektronen van de ijzeratomen afgestoten. Die elektronen gaan dan cirkelen om andere ijzeratomen, zoals bij een solenoïde. Dan ontstaat er Elektromagnetisme: noord- en zuidpolen. Waar twee ondergrondse wateraders elkaar kruisen is het Elektromagnetisme het sterkst en het volume water het grootst.

Als Christian Pabel zijn Elektromagnetische armen uitstrekt boven een plek waar twee ondergrondse wateraders elkaar kruisen, dus waar sterk Elektromagnetisme is, ervaart hij een enorme magnetische schok in zijn armen: gelijke polen stoten elkaar af, ongelijke polen trekken elkaar aan. Dan laat Pabel die plek markeren door een rotssteen die wit gekalkt wordt. De Elektromagnetische schok is zo pijnlijk dat Christian Pabel maar 4 keer per dag naar zo'n plek kan speuren.

Piny Owacho Secondary School

Op 3 kilometer afstand van de St. Josef Rapogi Secondary School ligt een witgekalkte rotssteen waaronder Christian Pabel in 1985 twee elkaar kruisende ondergrondse wateraders ontdekte. In het jaar 2000 AD werd in de omgeving van die plek een secondary school gesticht met een bijzonder nobele visie: Het zou een school worden voor meisjes en jongens, een dagschool voor leerlingen uit de omgeving en vooral voor weeskinderen, waarvan twee ouders of één ouder, aan Aids gestorven zijn. Zij zouden volop kans krijgen op toelating. En dat is aan het gebeuren sinds het jaar 2000. Gebrek aan water was vanaf het begin een groot probleem. Er werden regentanks geïnstalleerd met dakgoten om het regenwater

op te vangen. En in de droge tijd gaan de leerlingen water halen uit een beschermde bron, die honderden meters verwijderd is van de school. Daardoor gaat veel studietijd en concentratie verloren. De lokale bevolking haalt daar ook water en dat resulteert in irritatie tussen beide groepen.

De herontdekking

In 2013 AD werd de witgekalkte rotssteen herontdekt waarmee Christian Pabel de plek heeft gemarkeerd waar twee ondergrondse wateraders elkaar kruisen.

Op de foto wijst een leerling naar de historisch gemarkeerde plek.

Een leerling van Piny Owacho Secondary School wijst de plek aan die door Christian Pabel gemarkeerd is met een witgekalkte steen. Daaronder is op 135 meter diepte water gevonden. (Piny Owacho betekent: de wereld zegt.....)

Er werd een plan gemaakt om lokaal en van buiten fondsen te werven om met hulp van technici en buizen door een boormachine naar water te gaan boren.

Vanaf 2000 AD heeft het MOV Zeeland in Brabant de school helpen meebouwen via de campagne 'Fiets Mee'. Voor het boren naar water fietsten de Brabanders eveneens opnieuw mee. Het verrassende is dat de eerste voorzitter van Fiets Mee, Arnold

van Zeeland uit het Brabantse Zeeland, studiegenoot van frater Daan Boonman is geweest bij de SVD. Toen ik Daan een keer vroeg mee te gaan naar Zeeland ontmoette hij na tientallen jaren Arnold bij verrassing, niets was gepland.

Ook onze Congregatie liet zich niet onbetuigd in hulp. Verder hielp de Kubusschool in Enschede, mijn zus Agnes deed mee en bemiddelde bij de Kubusschool. In Groningen mocht ik twee maal collecteren in de Pepergasthuiskerk.

De St Michael Piny Owacho Secondary School in West Kenia

De aartsengel Michael werd patroon van de school om opgewassen te zijn tegen alle problemen die een beginnende school moet overwinnen.

Van de huidige 500 leerlingen verblijven er 140 intern, voor de andere 360 leerlingen is het een goedkope en dus toegankelijke dagschool. Van de 500 leerlingen zijn er 188 meisjes en 312 jongens. Dat meisjes er ook onderwijs kunnen krijgen is belangrijk. Studie verlengt de meisjesjaren. Ook heel belangrijk is dat er op de school 100 weeskinderen onderwijs kunnen volgen waarvan de ouders, of één van de ouders gestorven zijn aan Aids.

Het boren naar water

De boormachine precies boven het boorgat, dat het begin is van de 135 meter diepe reis naar het grondwater

Op de foto's is de boormachine te zien. Vóór het boren naar water begon, werd de plek die door Christian Pabel was gemarkeerd elektronisch gecheckt. De uitvoering ervan berust op het hetzelfde principe als hierboven is uitgelegd, namelijk op Elektromagnetisme. De uitkomst van het checken bevestigde dat de gemarkeerde plek door Pabel veel water belooft.

Het werd een zwaar karwei. Men dacht dat er water op 35 meter diepte zat, maar nadat de boormachine door harde rotspartijen heen had geboord, werd pas op 135 meter diepte volop water gevonden voor wel 100 jaar.

De elektrische pomp die verbonden wordt met de groene slang waardoor het grondwater naar boven wordt gepompt

De foto's laten de jubelende leerlingen zien, hoe zij hun emmers en wasbakken vullen door een straal water opgepompt door een elektrische pomp die ook te zien is op de foto's.

Wasbakken en emmers worden gevuld met water uit de elkaar kruisende wateraders

De wateraders drogen nooit op vanwege het bladafval dat als spons het regenwater opvangt en doorsijpelt naar beneden om de wateraders te hervullen. Gaat het ook wel eens mis? Door bodemerrosie kan alle aarde en het organisch materiaal, de spons, geërodeerd zijn, waardoor het regenwater niet meer naar de wateraders geleid wordt. Het regenwater spoelt weg en veroorzaakt overstromingen. Het magnetisme in de aardbodem blijft echter wel hangen in de diepte, maar het water is verdwenen. In dergelijke gebieden wordt dan niet meer naar water geboord.

Er is veel positieve invloed uitgegaan van de St. Josef Rapogi Secondary School op de St Michael Piny Owacho Secondary School. Staf- en bestuursleden van Rapogi staan de jonge Michael-school bij tot op de dag van vandaag.

Paul Steverink

TOERIST WORDEN IN JE EIGEN REGIO

ARTTIKEL VANUIT EEN BLOC VAN FR. WALTERUS

Frater Walterus heeft al enkele jaren een weblog, waarop hij korte verhalen plaatst. Een paar weken geleden plaatste hij zijn ervaring als gids voor de ons bekende mhr. Albert, die Timor bezocht in 2009.

Walterus is nu assistent van fr. Adolf, Algemeen Secretaris en woont dus nu in Malang.

Begin april 2009 bezocht een buitenlander de gemeenschap van St. Borgias in Kupang. Zijn naam is de heer Albert. Hij kwam uit Nederland. Hij is een oud-frater die later koos voor het gezinsleven. Hij was naar Indonesië gekomen om zijn oude dag door te brengen met excursies naar toeristische plekken in Indonesië en bezocht huizen van de fraters BHK.

April had hij gepland om het fraterhuis en diverse bezienswaardigheden in Kupang op het eiland Timor te bezoeken. Op dat moment was ik nog lid van de gemeenschap Kupang. Ik had wat vrije tijd en van mijn medebroeders mocht ik met mhr. Albert mee gaan naar diverse toeristische attracties op het eiland Timor. Ik kreeg de opdracht als zijn gids op te treden. Ik was aanvankelijk huiverig omdat mijn Engels minimaal was en bovendien zou ik als gids optreden voor mhr. Albert die helemaal geen Indonesisch kon spreken. Maar op instigatie van een aantal fraters die dit zagen als een kans om Engels te leren en een goede gelegenheid voor mij om verschillende plaatsen op het eiland Timor te bezoeken - die ik nog nooit bezocht had - heb ik eindelijk ingestemd.

Het bezoek nam drie dagen en twee nachten in beslag. Met een redelijk bekwaam autobestuurder verlieten wij het fraterhuis.

Het werd een aangename reis, die we begonnen met een bezoek aan een typische locatie op NTT waar we kennismaakten met het instrument de Sasando. Ik was zo gefascineerd bij het bekijken van een man die erg goed in het bespelen van het instrument was, zodat ik vanaf dat moment wist hoe je een Sasando moet bespelen. Als uitdrukking van welkom worden we met een nummer in het Timorees begroet. Ik voelde me erg ontroerd toen hij de betekenis van het lied vertelde. Door middel van het lied wil de dichter aan ons overbrengen dat God gewoon geweldig is. "Omdat de Heer vandaag, mhr. Albert uit Nederland, naar Timor heeft laten komen en ik uit het Oosten hem heb kunnen ontmoeten op deze eenvoudige plek. Prijs de Heer!" De zanger zei dat hij het vervolgens zou vertalen voor mhr. Albert in het Engels.

Daarna vervolgden we onze reis naar een district van de hoofdstad op het eiland Timor. Dit is waar we verbleven voor twee nachten. De lucht in de stad is heel cool. De sfeer van de stad is zeer eenvoudig. We verbleven in een bekend hotel in de stad. We waren in het hotel alleen 's nachts en voor het ontbijt. Verder deden we wat sightseeing op toeristische plekken op het eiland Timor. Bijna alle toeristische attracties en plaatsen van historische waarde op Timor bezochten we in drie dagen.

"Broeder, het is een mooie plek." Zo reageerde meneer Albert iedere keer als we getuigen waren van de natuurlijke schoonheid van het eiland Timor. Hij was erg blij met alles wat hij zag. Ook ik was nog nooit naar deze plaatsen geweest. Ik voelde me heel gelukkig. Ik voelde me dankbaar voor de mogelijkheid om deze plaatsen te bezoeken.

Tijdens het bezoek had ik een ervaring toen we een oude school bezochten. De school is een protestants-christelijke onderwijsinstelling en bijna een eeuw oud. De schooloprichter was een protestantse Nederlander. We mochten de klas in en konden spreken met de kinderen en de leerkrachten. Deze ervaring maakte

me trots op mezelf, omdat ik voldoende kennis van het Engels bleek te hebben om de dialoog tussen mhr. Albert en de leraren en ook met de kinderen te vertalen. Ik was in staat als gids de dialoog tussen hen te faciliteren. Mhr. Albert heeft ook als leraar gewerkt. Hij deelde zijn ervaringen over de jaren die hij als leraar had meegemaakt. Ook de vader en moeder van een leraar waren onder de indruk van zijn ervaringen. Ik zag mezelf al op een dag voor de klas staan als leraar, net als hij.

Dat zijn mijn ervaringen waarbij je een toerist wordt in je eigen regio. Ik was erg blij met deze kans. We hebben samen nog prachtige bezienswaardigheden en plaatsen die historische waarde hebben, gezien, evenals gebieden op het eiland Timor, waar ik geen weet van had. Daarnaast heb ik een kans gekregen om op deze manier mijn vaardigheid in Engels te verbeteren.

Ik wil jullie allemaal zeggen dat, als jou zo'n kans geboden wordt, je die altijd moet nemen. Of een tweede keer zo'n kans zich nog eens voordoet moet je maar afwachten. Je zult er morgen spijt van krijgen wanneer je vandaag de gelegenheid negeert.

Geplaatst door Walter Arryano

frater Walterus Adam Raja Oja

NAAR LEIDEN

Laatst stapte ik in Amsterdam,
vlug in de trein naar Leiden.
Ik kwam terecht in een coupe
met zeven mooie meiden.

De trein vertrok, stoof lustig voort
langs akkers en langs weiden.
Ik keek naar links en ook naar rechts.
En soms ook naar die meiden.

De wielen tikten op de rails.
Wat kon dat treintje rijden!
Het weer was fijn en fijn die reis.
En mooi, die zeven meiden.

Een legde toen haar rechterbeen,
vlak bij mijn linkerzijde.
Zodat er veel te kijken was,
op deze reis naar Leiden.

Het landschap gleed aan mij voorbij
in 't mooiste jaargetijde.
Het reisje was die prijs wel waard.
Dank zij die mooie meiden.

Het was heel schoon daarginds ver weg,
Maar ook ter binnenzijde.
Dus keek ik stiekem en tersluiks
ook naar die mooie meiden.

De meiden kletsten met elkaar.
Ik wist niet wat zij zeiden.
Maar aan hen zien had ik genoeg.
Dus kijken naar die meiden.

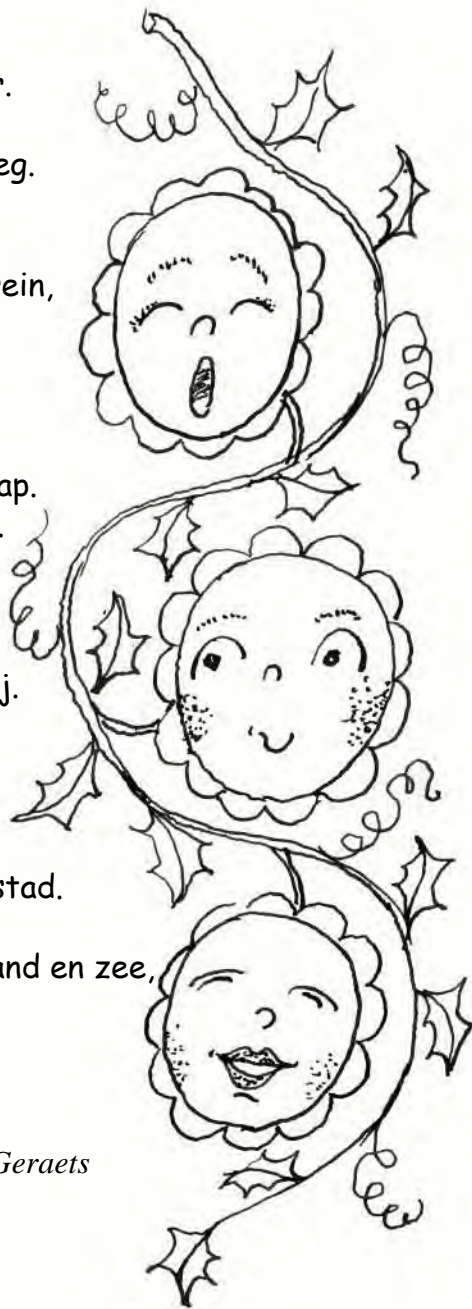
Wat heerlijk is een reis per trein,
wanneer men zich kan wijden
aan het genotvol uitzicht op
een aantal mooie meiden.

Het treintje reed onder een kap.
Het licht viel zeer bescheiden.
Een ogenblikje zag ik niets,
niets van die mooie meiden.

Na drie kwartier, de lol voorbij.
De trein kwam aan in Leiden.
Ik wierp een allerlaatste blik
op die zo mooie meiden.

Mijn weg ging door de Sleutelstad.
Ik zag geen mooie meiden.
Ik zocht mijn heil aan het strand en zee,
ter hoogte van Terheijde.

Theobaldus Geraets

VERTROUWEN

*Vertrouw aan de Heer je levensweg toe;
Hij zàl er voor zorgen.*

Inleiding

Als bejaarde religieus, (87 j.) lid van de Congregatie van de Fraters van Utrecht, krijg ik steeds mee behoefte aan korte teksten voor mijn meditaties. Ja, soms heb ik aan één woord genoeg, om ‘mijn geestelijk leven’ te voeden en ervoor te zorgen dat ik mijn gebed met mij meedraag, dat het ‘in mij’ blijft bidden, dat er aandacht is voor het ‘semper orare’.

De diepte in

Zo’n tien jaar geleden kwam ik er toe zo maar uit de losse pols woorden te noteren die mij kunnen helpen bij mijn meditatie. Ik noem er enkele: in, is, niets, ruimte, rust, pauze, stilte, alles, verlangen, Liefde (sinds de ontdekking dat Liefde een, ja de godsnaam is schrijf ik dat woord altijd met een hoofdletter), geheim, inkeer, minne, sprakeloos, verwondering, evenwicht, diepte, (het woordje ‘vertrouwen’ ontbrak nog!).

Om tot de diepere betekenis van die woordjes te komen pas ik een drieslag toe: ik zoek de betekenis op in een woordenboek of encyclopedie, blader door de Schrift en als derde – en dat is het moeilijkste – probeer ik ze mystiek te duiden om zo tot de kern van het woord door te dringen. Het beeld van het afpellen van een ui komt nu naar boven drijven zoals dat ook gebeurde tijdens een uitleg over mystieke teksten door een medewerker van het Titus Brandsma-Instituut te Nijmegen, waar ik in de gelegenheid was mee te kijken over de schouder van de inleider. Het werd me groen en geel voor ogen. In de tekst die hij voor zich had, was een gedeelte met rood gemarkeerd. In dat rode gedeelte een kleiner gedeelte met groen en in dat groen een nog

kleiner gedeelte met geel. Zo werkte hij de diepte in, van buiten naar binnen, van naslagwerk naar mystiek.

Vertrouwen

In een etymologisch woordenboek wordt 'vertrouwen' omschreven als 'rekenen op'. Je kunt het lezen als het zekere verwachten dat je positief respons krijgt.

Vertrouwen is ook je in alle openheid toevertrouwen aan een ander, zoals dat gaat tussen goede, echte vrienden die immers met je lachen en met je huilen.

Of als: 'Je kunt op mij rekenen!' Je bent veilig bij mij. Het is de veiligheid die een kind ervaart op moeders schoot, zoals het zo mooi staat opgetekend in de Schrift: 'Zo als een kind op moeders schoot, zo veilig voel ik mij'.

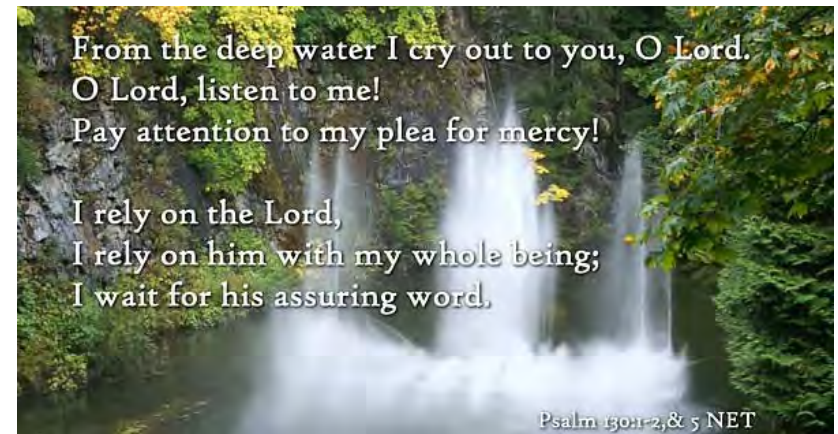
Verder bladerend in de Schrift vind ik diverse verhalen die als grondslag het vertrouwen hebben en waarin gebeden wordt zonder ophouden.

We kennen het verhaal van Abraham die bad om de ondergang van Sodoma en Gomorra te verhinderen en maar bleef onderhandelen met God, bleef sjacheren als een echte Jood, bleef doorzeuren als een dreinend kind: als er nu eens geen vijftig rechtvaardigen te vinden zijn, maar slechts 45, 40, 30, 10.....

En dan de blinde bedelaar, die ondanks het gesnauw van de menigte des te harder schreeuwde: 'Zoon van David, heb medelijden met mij!'

Of van de man die midden in de nacht een vriend uit bed belde om enkele broden te krijgen voor iemand die plotseling bij hem op de stoep stond. Om zijn lastig, maar wel vertrouwend aandringen, werd hij verhoord, al zette hij onbeschaamd het hele huis op stelten.

In de psalmen hebben we een rijke bron om vertrouwwol te bidden. We voelen ons verwant met de psalmist die zijn vreugde en wanhoop, zijn angst en bevrijding, ja zijn hele hebben en houden voor God neerlegt. Hoe dieper hij in de put zit, des te inniger wordt zijn vertrouwen: 'Uit de diepte, o Heer, roep ik tot U! Hoor naar mijn stem!'

Maar wie vertrouwwol bidt, zegt niet: 'Hoor naar mijn stem', maar 'U hoort mijn stem', of nog inniger 'Ik hoor jouw stem, Ton'. Hier is het 'Luister Heer, uw dienaar spreekt' overgegaan in 'Spreek Heer, uw dienaar luistert'. Dan bidden we inclusief, alsof we al verhoord zijn.

Als zwakke mens hebben wij het nodig af en toe te ervaren dat aanhoudend bidden en gelovig vertrouwen helpt. Het is dan ook een troost als we:

Elke dag bidden dat het conflict tussen moeder en dochter wordt opgelost en dan te horen krijgen dat de moeder door op te bellen toenadering heeft gezocht...

Elke dag bidden voor een lang gestrafte in een Amerikaanse gevangenis en dan bericht krijgen dat hij nu een computer mag gebruiken, eenmaal per week...

En duidt dat 'elke dag' niet op vertrouwen? Vertrouwen met volharding.

Hopen, geloven, vertrouwen

Tijdens het schrijven van dit verhaal kwam ik op de gedachte dat hopen, geloven en vertrouwen heel dicht bij elkaar liggen. De begrippen buitelen over elkaar heen. Kent u de ‘Oefening van Hoop’ nog?

*Oneindig goede God,
Ik hoop door de verdiensten van Jezus Christus
Van U te verkrijgen
De eeuwige zaligheid
En alle genaden die ik daarvoor nodig heb.
Dat hoop ik met het vast vertrouwen
omdat Gij het hebt beloofd
die almachtig zijt
oneindig goed voor ons en getrouw in uw beloften.
Heer, versterk mijn hoop!*

Het valt mij op dat er staat: ‘door de verdiensten van Jezus Christus’ en niet door mijn goede werken.

In de wonderverhalen uit het evangelie wordt vaak het geloof geprezen; het is een voorwaarde om het wonder te laten plaatsvinden. Ik denk dat je in die teksten het woord ‘geloof’ kunt vervangen door vertrouwen. Zo wordt de Kanaänitische vrouw van wie de dochter door een demon gekweld werd, geprezen om haar geloof. Wat belet mij om in plaats van geloof hier vertrouwen te lezen?

frater Ton Augustin

STICHTINGSJAREN

Op 3 augustus is het 75 jaar geleden dat het fraterhuis Santo Paulus gesticht is in Surabaya en het fraterhuis Santo Josef 60 jaar geleden in Maumere. De redactie heeft geprobeerd wat nadere gegevens omtrent het begin van deze huizen te krijgen, maar dat is (nog) niet gelukt. Daarom doen we het maar met een fotocollage van o.a. de begintijd. Als je foto's van de bouw in Maumere ziet, kun je duidelijk zien, dat het bouwen in Indonesië heel anders verloopt dan hier in Nederland. Je kunt je haast niet voorstellen dat in zo'n wirwar van bamboepalen een mooi iets gebouwd kan worden. Er worden hele andere bouwtechnieken e.d. gebruikt, hetgeen we iedere keer wel ergens in Indonesië tijdens onze bezoeken kunnen zien. Veel is nog handwerk en vervoer van zand, grint e.d. gebeurt in bakken op het hoofd, door vooral vrouwen, naar de bouwplaats gedragen. Ook bouwstenen worden nog door het vormen van een menselijke keten omhoog doorgegeven. Je kunt er verwonderd een poosje naar kijken.

MAUMERE: FRATERAN SANTO YOSEF 15 JULI 1955

De bouw van Frateran Santo Yosef in 1955

Op 15 juli 1955 betrekken de fraters Frateran Santo Yosef

**SURABAYA: FRATERAN SANTO PAULUS
3 AUGUSTUS 1940**

Uit het archief

*Frater Vicarius, Salesius Jansen voor de ingang van het fraterhuis.
In deze galerij wordt ook de recreatie gehouden.*

Aan de achterzijde kan men ook zitten.

*De muur omheint de tuin van
de fraters.
De straat is de Djalan Niaga*

*Vóór de ingang van het klooster.
De brede straat heet Djalan
Kepandjen.
De vlag is iets onontbeerlijks.*

Twee foto's uit 1998

WEETABULA:

FRATERAN SANTO YOHANES DON BOSCO 1 JULI 1995

Fraters 20 jaar op Sumba

De redactie van INKO probeert niet alleen de aandacht op Nederland te richten, maar ook op Indonesië. Dit doen we door jubilarissen onder de Indonesische medebroeders aan het woord te krijgen, wat helaas niet altijd lukt. Maar ook door de huizen voor het voetlicht te plaatsen bij bepaalde data. Zo zien we dat de fraters in juli 20 jaar op Sumba wonen en werken. Dat is in het eerste jaar dat het Algemeen Bestuur in de nieuwe constellatie van de Congregatie, bestond uit Wilfried van der Poll, Algemeen Overste; Paulino Caesar da Silva, plaatsvervangend Alg. Overste en ondergetekende als lid/secretaris. Het was gedurende ons eerste bezoek aan Indonesië dat we ook naar Sumba gingen. De bisschop van Sumba, mgr. Kherubim Pereira svd, had al tien jaar lang om fraters gevraagd, maar nu zou het Algemeen Bestuur ter plekke gaan praten en kijken om tot een definitief besluit te komen. Vergezeld van de kersverse Provinciaal Overste, frater Clemens Djuang Keban, vlogen wij via Denpasar naar Waingapu. Uit het reisverslag van voorjaar 1995 enige fragmenten over het besluit om op Sumba te gaan werken. Een gebeurtenis die indertijd grote indruk op mij maakte vanwege aan de wieg te staan van een nieuwe stiching.

Frateran Santo Yohanes Don Bosco

We begonnen aan een tocht van vier uur: ongeveer 170 km van Waingapu in het Noordoosten van Sumba naar Weetabula in het Westen; over de smalle en enige verbindingsweg dwars over het eiland; met prachtige landschappen, vol afwisseling; langs enkele dorpjes; met regelmatig karbouwen, veel honden en voetgangers op de weg; maar vooral met honderden (haarspeld-)bochten.

Vier uur lang..... met een keer of zes een hartstilstand vanwege een auto of bus die ineens om de bocht heen komt..... we komen maar één keer in de berm terecht, maar er gelukkig ook weer uit... De chauffeur reed safe, maar de omstandigheden zijn absoluut niet te voorzien.....

Bij aankomst lag het bisschoppelijk paleis al in het donker, maar we werden hartelijk welkom geheten door een Duitse Pater, omdat mgr. met de kruisweg bezig was (vrijdag in de 40-dagentijd). We kregen onze kamer aangewezen en konden ons wat opfrissen

en om zeven uur werden we aan tafel verwacht. Zo gebeurde het ook en de kennismaking met mgr. was allerhartelijkst, temeer daar hij veel fraters kent, want ook hij komt van Flores...

De volgende morgen hadden we de eerste zakelijke afspraak, waarin wij uiteraard nog eens zeer welkom geheten werden door mgr., die de hoop uitspreekt dat wij – na alles ter plekke bekeken te hebben – positief zullen antwoorden op zijn allang geleden en herhaaldelijk gestelde vraag om fraters.....

Wilfried, de Algemeen Overste, antwoordt dat het inderdaad de bedoeling is om nu tot een definitief antwoord te komen en Clemens, de Provinciaal Overste van Indonesië, doet mgr. verbaasd staan door te zeggen, dat er inderdaad fraters zullen komen en wat de Provincie Indonesië betreft met ingang van het nieuwe schooljaar. Maar wie..... dat hangt nog mede van onze rondreis langs de gemeenschappen af!

Mgr. Pareira is blij verrast met dit antwoord. Volgens hem zijn er genoeg leerlingen voor de SMA (hogere middelbare school), maar zijn er te weinig jongelui die verder gaan studeren.

Een belangrijke vraag: Hoe kunnen fraters in een bestaande school ingepast worden zonder dat dit problemen geeft voor aanwezig personeel?

De bedoeling is om te beginnen met de SMA Tomas Aquinas, later zijn er ook mogelijkheden voor een SD (basisschool) en SMP (lagere middelbare school) en liefst nog eerder voor een STM (technische school). Er was een “ambachtsschool” d.w.z. een timmerwinkel, waarin de leerlingen 4 dagen praktijk en 2 dagen theorie hadden. Deze is opgeheven en men wacht nu op een ‘echte’ technische school, waaraan Misereor wil bijdragen om het mogelijk te maken.

De beoogde SMA is in 1987 opgericht en telt 163 leerlingen, 23 leerkrachten en 4 administratieve medewerkers; er is een bibliotheek, een laboratorium en een lerarenkamer. Pater Lukas svd is de directeur, maar hij is ook de directeur van het seminarie. Als er een frater komt, trekt Lukas zich terug op het seminarie-gebeuren.....

Zijn er speciale kwaliteiten te stellen aan de te vragen kandidaten? Mgr. stelt dat de bevolking het al voldoende vindt als het hoofd “een goed hoofd” is en als dat een religieus is, is het helemaal fantastisch. De mensen zelf zijn nogal passief ingesteld en iemand van buiten kan hen gemakkelijker activeren. Het voorbeeld van de goede leraar is van hele grote betekenis.....

Tot zover de fragmenten uit het reisverslag. Nadat het hoge woord er dus uit was en de komst van fraters toegezegd, werden de mogelijkheden voor de huisvesting besproken en bekeken. Het werd een leegstaand seminarie vlak achter de parochiekerk. Op 1 juli 1995 is de officiële stichtingsdatum van het fraterhuis Santo Yohanes Don Bosco.

De eerste groep fraters bestond uit:

Amatus overste, leraar SMA

Heribertus procurator

Charles verzorger tuin

Timotheus hulpprocurator; leider scouting SMA

Wenseslaus assistent verzorger tuin; leider scouting SMA

Nu twintig jaar later is het oude seminarie geheel afgebroken en vervangen door een nieuw fraterhuis, waar wij helaas nog geen foto's van hebben. Misschien kunnen we de nieuwbouw in een volgend nummer van INKO laten zien, want in september gaan een paar Nederlandse medebroeders op bezoek in Weetabula.

Nu wonen en werken daar de fraters:

Ignasius overste

Emmanuël leraar

Dismas leraar

Innosensius penningmeester onderafdeling van de Scholenstichting en huiseconoom

Arnoldus coördinator internaat en leraar

Leo Ruitenbergh, 3 juni 2015

SAMEN WERKEN AAN GEMEENSCHAP: WEZENLIJK VOOR RELIGIEUS LEVEN!

Lezing abt Bernardus Peeters

voor religieuze besturen en lekenkader, 17-4-2015

Zusters en Broeders, Dames en Heren,

Op de voorkant van de mooie folder die u als uitnodiging voor deze ontmoetings- en bezinningsdag ontvangen hebt stond een afbeelding van het bord werk in uitvoering. Gemeenschap vormen is inderdaad continue een werk in uitvoering. Er is in onze monastieke milieus het spreekwoord: 'bouwen en

breken, zijn monnikenstreken!' Hetgeen niet alleen op de buitenkant slaat maar vooral op de innerlijke kant van ons religieuze leven. Gemeenschapsleven is een werk dat nooit af is en altijd anders zal zijn. Ik mag vandaag met u nadenken over de vraag hoe wij als besturen, religieuzen en leken, in onze eigen tijd en context dit wezenlijke werk kunnen vormgeven. Gemeenschapsopbouw behoort tot de wezenlijke taak van de bestuurder in een religieuze gemeenschap.

Waarom zouden we ons druk maken over het werken aan de gemeenschap? Het antwoord is eenvoudig: samen leven is wezenlijk voor religieus leven! We hopen met zijn allen toch dat het vuurtje brandend blijft, ongeacht de uitdagingen waarvoor we staan.

Hendrik Kraemer heeft ooit geschreven: 'Gemeenteopbouw is er op gericht de Spirit van de gemeente te veranderen, haar te redden van apathie en wanhoop, haar geloof te geven in haar missie en vertrouwen in haar toekomst'. Hopelijk mogen we die Geest vandaag met elkaar ervaren!

Ik wil allereerst met u nadenken over wat gemeenschap nu eigenlijk is. Het lijkt een eenvoudige opgave maar dat is het niet. Vervolgens wil ik nadenken met u over de veranderingen in de beleving van dit gemeenschapsideaal. De religieuzen onder ons zullen die veranderingen herkennen omdat ze die aan den lijve ondervonden hebben en voor het lekenkader kan het helpen om de huidige religieuzen die aan hun zorgen zijn toevertrouwd beter te begrijpen maar als bestuurders moeten we ook vooruit durven kijken. De gemeenschap van morgen zal anders zijn dan die van vandaag! Vervolgens trek ik er enkele conclusies uit die u mogelijk kunnen helpen om verder over dit thema na te denken.

Wat is een gemeenschap?

We gebruiken het woord gemeenschap vaak en in heel verschillende betekenissen. Mensen kunnen bv getrouwd zijn in gemeenschap van goederen. Er bestaat een woon- en leefgemeenschap. Er bestaat een gemeenschap van burgers, van landen maar ook van heiligen of van gelovigen. We spreken over geslachtsgemeenschap. In België kent men de Vlaamse of Franstalige Gemeenschap. Uit al die verschillende manieren waarop gemeenschap gebruikt wordt blijkt dat het over een realiteit gaat waar men op de een of andere manier met elkaar in een bepaalde betrekking staat.

Leven in een religieuze gemeenschap betekent dat de mensen die tot die groep behoren zich tot elkaar verhouden als religieuzen d.w.z. mensen die vrijwillig beloofd hebben Jezus Christus en zijn evangelie radicaal te beleven volgens de evangelische raden van armoede, gehoorzaamheid en zuiverheid. Religieuzen staan tot elkaar in een bepaalde betrekking maar we weten allemaal dat een religieuze gemeenschap een andere lading heeft dan b.v. Europese Gemeenschap.

Wat maakt een gemeenschap nu tot een religieuze gemeenschap? Vaak wordt dan verwezen naar de drie elementen van Kerk-zijn: vieren, dienen en leren. Maar dat doet de kerkgemeenschap in haar geheel en is niet iets typisch voor de religieuzen.

Is het dan de beleving van de drie evangelische raden die individuele religieuzen tot een gemeenschap maakt? Nee, want niet alle religieuzen leggen dezelfde evangelische raden af en ook de leken-gelovigen zijn geroepen om volgens die raden te leven.

Is dan het antwoord dat religieuzen onder één dak wonen, dwz in een huis samen leven? Nee, want alhoewel het een plicht voor de religieuzen is om samen onder één dak te wonen is het mogelijk dat religieuzen alleen kunnen wonen. En we weten allemaal dat onder één dak wonen nog niet hoeft te betekenen dat er sprake is van een echt gemeenschapsleven.

Wat maakt dan de gemeenschap tot een religieuze gemeenschap? De levenswijze van deze groep mensen maakt hen tot een religieuze gemeenschap. De levenswijze wordt verwoord in de Regel en de Constituties eigen aan iedere gemeenschap die het charisma van het bepaalde instituut tot uitdrukking laten komen. Dat levert meteen een heel belangrijke constatering op: de religieuze gemeenschap of het religieuze gemeenschapsleven bestaat niet! Het gemeenschapsleven van een Zuster van Liefde is anders/moet anders zijn dan dat van een Karmelietes. Het gemeenschapsleven van een Missionaris van Afrika is weer anders dan dat van een Broeder van Maastricht of een Zuster van Charles de Foucauld. Het religieuze gemeenschapsleven is onlosmakelijk verbonden met het charisma van het instituut.

Weet hebben van het charisma van je eigen religieus instituut is van wezenlijk belang wanneer je een religieuze gemeenschap wilt opbouwen. Ik heb dit zelf mogen ervaren toen in 1997 16 van onze oudere medebroeders liefdevol werden opgenomen in het Kloosterverzorgingshuis van de Missionarissen van Scheut in Vught. Twee extreme vormen van gemeenschapsleven bijeen in één huis! De toenmalige rector, een heilig man, vond het geweldig dat er nu 7 maal daags het getijdengebed werd gebeden en moedigde de Scheutisten aan om ook deel te nemen aan dat gebed. Natuurlijk lukte dat niet want zoals een oude Provinciaal dan zei: 'ik ben geen trappist en ik zal het ook nooit willen worden!'

Het charisma vraagt om een bepaalde levenswijze. Paus Franciscus legt in tegenstelling tot zijn voorgangers veel nadruk op het eigen specifieke charisma van de religieuze instituten. Voor hem is het charisma niet iets statisch zoals ook niet de levenswijze. Ook in het religieuze leven is continu sprake van verandering, vanwege verandering van tijd, plaats en leeftijd. Het charisma maakt ons tot een bepaalde religieuze gemeenschap, met haar verleden, heden en toekomst.

Veranderingen in de beleving van het gemeenschapsleven

Ik kijk altijd met veel respect naar mijn oudere medebroeders en zusters want het is onvoorstelbaar hoeveel veranderingen zij in hun leven hebben moeten doorstaan. Het leven waarvoor zij in hun jeugd gekozen hadden is aan de buitenkant totaal veranderd en dat heeft ook zijn weerslag op het innerlijke/geestelijke leven van deze broeders en zusters. Op het gebied van het gemeenschapsleven is die verandering zeer groot.

Vaak vragen mensen mij: 'Met hoeveel bent u nog?' Vooral dat woordje 'nog' vind ik zo akelig, want men plaatst je meteen in de categorie van uitstervende diersoort. Wat mij nog meer verbaast in dat woordje 'nog' is dat wij niet de macht van het getal kunnen en willen loslaten. Een gemeenschap moet kennelijk nog steeds voor de meeste mensen, in en buiten de kerk, groot zijn qua aantal, bezittingen en werken. Het is inderdaad het beeld van hun jeugd, van vroeger dat mensen gebruiken als referentiekader voor het religieuze leven.

Als broeders of zusters niet meer in habijt lopen of in grote neogotische gebouwen leven dan vindt men al gauw – en daar hebben vooral kerkelijke mensen last van – dat deze religieuzen geen echte religieuzen meer zijn. Men is dan al heel gauw verburgerlijkt en onuitgesproken hoor je het verwijt: eigen schuld dikke bult, dat je geen roepingen meer hebt.

Deze gedachtegang vind je ook in onze eigen kringen! Vroeger was alles beter en kijk nu eens wat er van overblijft! Natuurlijk zullen er dingen vroeger beter geweest zijn en die zullen ook

wel weer ooit eens terug komen, maar het gemeenschapsleven van toen kan men niet meer kopiëren naar nu. Zelfs in de meest traditionele instituten binnen de kerk leeft men anders met elkaar in gemeenschap dan 50 jaar geleden.

In Evangelii Gaudium laat Paus Franciscus de oude manier van gemeenschapsleven zien. Alle leden staan rond het centrum in een cirkel. Netjes op één lijn, afwijking is niet mogelijk, want dat zou de cirkel doorbreken. Wanneer alle leden nu gezamenlijk en op hetzelfde tempo naar het midden bewegen dan komt men niet alleen dicht bij God want Hij is het centrum, maar ook dicht bij elkaar. Dit gemeenschapsmodel is heel oud en komt uit de koker van een monnik uit de 5^e eeuw in Gaza: Dorotheus van Gaza.

Dit gemeenschapsmodel heeft tot ver in de 20ste eeuw onze religieuze gemeenschappen zonder uitzondering beheerst. Niet voor niets heeft de buitenwereld bedacht: gelijke monniken, gelijke kappen. Dit model zit bij veel van onze ouderen nog steeds in de genen, positief of negatief. Ook bij veel besturen kijkt men nog steeds op die manier aan tegen gemeenschapsleven. De bestuurder is namelijk degene die vanaf de buitenkant zorgt dat de cirkel een mooie cirkel blijft en die iedereen richting het centrum duwt.

De bestuurder staat in dit model buiten of boven de gemeenschap. In de huidige bestuurskunde noemt men dit vaak het lantaarnmodel. Je schijnt van boven af jouw licht op het geheel en zorgt dat iedereen in dat licht komt te staan. Niet voor niets lag de nadruk in dit oude model sterk op het ascetisme. Geliefd was de uitdrukking van de Heilige Jan Berchmans (1599-1621): 'Het leven in de gemeenschap is de grootste penitentie!'

Het oude gemeenschapsmodel spatte in de jaren zestig volledig uit elkaar en daarmee ook vele religieuze gemeenschappen. Er kwam heel veel nadruk te liggen op de eigen identiteit van de individuele religieus. Soms sloeg de slinger inderdaad zover door dat ook het individualisme in de religieuze gemeenschappen binnen kwam. Voor veel religieuzen werd er ook een leven buiten de gemeenschap mogelijk zonder dat men de gemeenschap uit

het oog verloor, maar er ontstond een nieuwe spanning tussen binnen en buiten. In het oude model waren binnen en buiten strikt gescheiden en zorgde de binnensfeer voor een vijandige houding ten opzichte van alles daarbuiten. Nu werden het twee naast elkaar staande grootheden die in een goed evenwicht moesten worden gehouden. Met het ouder worden dat nu veel religieuzen door maken is men weer veel meer op binnen gericht en dat levert nieuwe uitdagingen op.

Kijk je naar veel oude religieuze gemeenschappen dan zijn er de volgende uitdagingen: Het lichaam sputtert tegen en zet een trein van verliezen in beweging. Door het afzwakken van je zintuigen verschaalt je beeld van de wereld. Je geraakt geïsoleerd, je trekt je terug, je wordt wantrouwig. Je krijgt steeds meer het gevoel er niet meer bij te horen. Je geestkracht wordt broos. De zelfstandigheid is bedreigd en eenzaamheid komt om de hoek kijken. Omdat men het niet geleerd heeft, voelen velen een gemis aan affectie en aan nakomelingen. Na jaren hard werken en belangeloze inzet, komt er nu opeens de vraag: ben ik nog wel nuttig? Er is weinig bevestiging meer. Als je ouder wordt, valt het applaus van anderen steeds meer weg. Er komt twijfel op aan de zin van het geleefde leven. Zeker als je je eigen gemeenschap broos ziet worden. Al deze uitdagingen noemt Ria Grommen zoveel soorten van verdriet. Ze kunnen een gemeenschap verlammen maar het kunnen ook momenten van nieuw leven zijn.

Om niet alleen bij oudere religieuzen te blijven stil staan. Voor jonge religieuzen zijn er, wat het gemeenschapsleven betreft, ook de nodige uitdagingen. Er komt een heel nieuwe generatie oudere religieuzen aan die het klassieke religieuze leven niet meer hebben meegemaakt. Zij beleven gemeenschap op een andere manier. Ik noem hier de spanning tussen gemeenschap en individu. De verhouding tussen het leven binnen en buiten de gemeenschap. Het gevaar de gemeenschap te beschouwen als je uitvalsbasis voor je eigen activiteiten. Wat zullen de gevolgen zijn van de huidige tendens van internationalisering in het religieuze leven?

De uitdagingen laten zien dat het oude gemeenschapsmodel niet kan werken. Paus Franciscus geeft daarom in Evangelii Gaudium als alternatief het kerkmodel van de Veelhoek. Het centrum is duidelijk, maar iedereen verhoudt zich op een andere manier tot dat centrum. Het is het model van de eenheid in verscheidenheid. ‘Accepteren we dat er legitieme verschillen bestaan, dat de een anders is, dat de ander zus of zo denkt – in hetzelfde geloof mag men verschillend denken – of neigen we ertoe alles uniform te maken? Uniformiteit doodt het leven. Het leven van de kerk is verscheidenheid en als we aan allen uniformiteit willen opleggen vernietigen we de gaven van de heilige Geest, die juist de schepper is van deze eenheid in verscheidenheid, van deze harmonie....’(49) Maar dit model vraagt een andere manier van besturen.

In de volgende INKO vervolgen we deze lezing van abt Bernardus Peeters waarin hij wat verder ingaat op de veranderingen in de beleving van het gemeenschapsideaal.

INHOUD

Van de redactietafel		02
70 Jaar bevrijding: Noodziekenhuis	Leo Ruitenberg	03
Overweging bij de Constituties	Alfons Kroeze	08
Henk Huirne, diamanten jubileum	Petra de Landmeter	10
De pen doorgeven	Martine Geerlings	22
In het heden ligt het verleden, in het nu wat worden zal	Paul Steverink	24
Toerist worden in je eigen regio	Walterus Adam Raja Oja	31
Naar Leiden	Theobaldus Geraets	34
Vertrouwen	Ton Augustin	36
Stichtingsjaren:	Leo Ruitenberg	40
- Maumere, 15 juli 1955		40
- Surabaya, 3 aug. 1940		43
- Weetabula, 1 juli 1995		45
Samen werken aan gemeenschap	Bernardus Peeters	49
Inhoud / Colofon		56

INKO

onder redactie van:	Johan Brummelhuis, Leo Ruitenberg, Frits Stevens, Paul Steverink, Wim Versteeg
met medewerking van:	Angelico Fennis (omslag) Hilarius de Booij (illustraties) Petra de Landmeter (interviews)
secretariaat:	Johan Brummelhuis Schorteldoeksesteeg 1, 3732 HS De Bilt tel.: 030 - 69 76 237 email: j.brummelhuis@fratersvanutrecht.nl